

KUNNSKAPSDEPARTMENTET
Postboks 8119 DEP
0032 Oslo

Vår dato: 13.06.2023
Saksbehandler: Mette Bøhn Meisingset, fag- og kompetansesjef
Martine Hemstad Lyslid, seksjonsleder utdanning

Innspill til profesjonsmeldingen fra Sykehuset Østfold

Vi viser til henvendelsen fra Kunnskapsdepartementet 28. april 2023, og takker for muligheten til å gi innspill til arbeidet med profesjonsmeldingen.

Saken har vært til diskusjon i utdanningsrådet for høgskole- og universitetsutdanninger i Sykehuset Østfold 22. mai 2023. Sykehuset Østfold har valgt å kommentere noe rundt utfordringsbildet som beskrives i henvendelsen. I tillegg besvares en del av spørsmålene som er stilt i vedlegget.

Spørsmål 1

Kvalitet

Utfordringene er godt beskrevet. Utviklingen innen helsetjenesten skjer raskt og vi opplever at nyutdannede mangler oppdatert relevant kunnskap på flere områder. Vår erfaring er at sykepleiere trenger mye opplæring før de er funksjonsdyktige. Til tross for RETHOS sitt styringssystem og intensjon om involvering blir helsetjenesten lite involvert i lokale studie-, program- og/eller emneplaner. Programkomiteene blir nedsatt med mange representanter fra utdanningssektoren og ofte kun en representant fra spesialisthelsetjenesten /kommunehelsetjenesten. En tydeligere styring på sammensetning av lokale programkomiteer som sikrer reell involvering er derfor ønskelig.

Rammeplaner og nasjonale retningslinjer er et viktig verktøy for å sikre kvalitet og relevans i utdanningen. Dette bidrar til å sikre likt læringsutbytte for studentene på tvers av utdanningsstedet. Sluttkompetansen må være lik uavhengig av utdanningssted slik at det blir forutsigbart hvilken kompetanse som rekrutteres.

Det jobbes mye med å øke kvalitet i praksis. Sykehuset Østfold deltar som pilot i Helse Sør-Øst sitt praksisprosjekt. Det implementeres nå retningslinjer som tydeliggjør organisering, samarbeid, roller og ansvar. Det legges videre til rette for kompetansehevede tiltak for praksisveiledere. Kompetanseplan for praksisveiledere er tilgjengelig i Kompetanseportalen og det planlegges nå en

lokal veilederutdanning for praksisveiledere på 10stp i samarbeid med Høgskolen i Østfold. Felles retningslinjer for praksis mener vi bør innføres ikke bare regionalt, men også nasjonalt for å sikre kvalitet på praksisstudiene.

Kapasitet

Utdringsbildet er godt beskrevet. Sykehuset vil få utfordringer med å rekruttere yrkesgrupper med høyere utdanning. Oppgavedeling hvor hensikten er avlastning for profesjoner som helsetjenesten er avhengig av blir avgjørende fremover. Det er viktig hvordan en under utdanningen læres til å bruke sin kompetanse der den har størst merverdi. Løsningen på framtidens skisserte bemanningsutfordringer hvor alle skal ha minimum bachelor eller mastergradskompetanse er ikke bærekraftig. Andre yrkesgrupper må slippes til.

Mangfold

Utdringsbildet er godt beskrevet. Det er viktig for tilbudet og kvalitet i tjenesten at sammensetningen av personell og kompetanse gjenspeiler sammensetningen i befolkningen.

Spørsmål 2

Vi vurderer at et viktig tiltak er å utvikle utdanningene i tråd med fremtidig kompetansebehov og samfunnsendringer. Et gjensidig og tettere samarbeid mellom helsetjenesten og utdanningssektoren er avgjørende. Vår erfaring med kombinerte stillinger innen spesialutdanningene anestesi, intensiv, akutt og operasjon er gode, og det bør avsettes ressurser til ytterligere stillinger også for bachelorutdanningene.

Det er viktig med bred involvering i lokale studie-, program og/eller emneplaner. En tydeligere styring på sammensetning av lokale programkomiteer som sikrer reell involvering er ønskelig.

Utdanningene må forberede studentene på viktigheten av å lære hele livet, da tjenesten er i kontinuerlig utvikling.

Spørsmål 3

Slik vi vurderer det ligger ikke utdringsbildet i kravene som stilles gjennom lov og forskrift.

Spørsmål 4

Ved ansettelse i faglige stillinger bør det stilles krav til relevant praksis. Faglige stillinger har ofte et ansvar for fag- og kompetanseutvikling, og skal være noen nyutdannede kan støtte seg til. Uten relevant praksis vil medarbeidere i fagstillinger ikke oppnå troverdighet.

Spørsmål 7

En måte å sikre bedre kobling mellom forskning og undervisning på er å etablere (flere) kombinerte stillinger mellom utdanningssektoren og helsetjenesten. Det er behov for å avsette ressurser og tid, samt å sørge for samarbeid/prosjekter som er relevant for dagens og fremtidens helsetjeneste.

Spørsmål 10 og 11

Vi viser til kommentarer på spørsmålene over ift. hvordan samarbeidet mellom utdanningssektoren og helsetjenesten kan bedres.

Spørsmål 12

Utdanningskapasiteten må ses i sammenheng av analyser og framskrivninger, og et godt samarbeid mellom utdanningssektoren og helsetjenesten er nødvendig mtp. kapasitet og kvalitet i praksis.

Spørsmål 13

Vår erfaring når det gjelder framskrivninger av behov for spesialsykepleiere er at vi har et godt samarbeid med høgskolen. Her tas det utgangspunkt i nåværende bemanning, og hensyn til turnover, pensjon, aktivitetsendringer og kapasitet for praksisplasser.

Spørsmål 14

For å øke utdanningskapasiteten bør vi sammen se på en bedre utnyttelse og organisering av praksisperiodene. Nye veiledningsmodeller bør utredes/vurderes og tas i bruk, og fordeling av praksisperiodene må organiseres slik at vi oppnår bedre utnyttelse enn i dag.

Spørsmål 17

Faktorer som lønn og arbeidsbetingelser, fag- og kompetanseutvikling og karrieremuligheter er vesentlige faktorer. Like viktig er omdømme og å vise mulighetene som ligger i et arbeid innen helsetjenesten. Utdanningssektoren og helsetjenesten må sammen jobbe for å bygge opp omdømme og holdninger knyttet til et arbeid i helsetjenesten, synliggjøre mulighetene som er og understreke betydningen av et arbeid i en spennende helsetjeneste i utvikling.

Spørsmål 19

Ja, flere av profesjonsutdanningene bør organisere arbeidsplassbaserte utdanninger, y-veier, tresemesterordning eller forkurs.

Spørsmål 20

Relevant klinisk yrkeserfaring burde telle mer enn C-kravet for inntak til master/videreutdanningene. Det er stor frustrasjon i fagmiljøene over at sykepleiere som anses å være gode profesjonsutøvere ikke får plass på masterutdanningene, da de ikke tilfredsstillt C-kravet.

Spørsmål 21

Delvis, ift. spesialutdanningene for sykepleiere.

Spørsmål 22

Det må tilrettelegges for bedre koordinering og fordeling av praksisplassene. Det savnes tilstedeværelse av lærere under praksisperiodene. Det vises for øvrig til praksisprosjektet til Helse Sør-Øst (se svar på spørsmål 1).

Spørsmål 23

Det bør settes av ytterligere midler til veiledning og supervisjon av studenter i praksis. Ansatte må ha tilstrekkelig tid og kompetanse til å ivareta studentene. Fagmiljøene savner muligheten for å kompensere ansatte som påtar seg veiledningsansvar for studenter.

Vår dato
13.06.2023

Det anbefales også økt bruk av simulering- og ferdighetstrening i forkant av praksisperiodene. Det vil bidra til at studentene er bedre forberedt til praksis, og vil også bidra til at praksisveiledere får en noe lettere oppgave.

Spørsmål 24

Det bør tilrettelegges for simulering hvor flere yrkesgrupper deltar sammen.

Spørsmål 25

Tilrettelegging av praksis er det viktigste rekrutteringstiltaket vi har. Praksisveiledere kan oppleve belastning når de skal ivareta studenter i praksis, i tillegg til krevende pasientbehandling. I tillegg til å øke veiledningskompetansen til praksisveiledere, etterspørres stadig kompensasjon i form av lønn for å ivareta veiledning av studenter.

Med vennlig hilsen
Sykehuset Østfold HF

Helge Stene-Johansen
Fagdirektør
(sign.)